

**DERECHO Y POLÍTICAS AMBIENTALES EN LA COMUNIDAD
VALENCIANA (pp. 2-6)**

**DRET I POLÍTIQUES AMBIENTALS EN LA COMUNITAT VALENCIANA
(pp. 7-11)**

MARTA OLLER RUBERT

*Profesora contratada doctora de Derecho Administrativo / Professora contractada
doctora de Dret Administratiu*

Universitat Jaume I

Sumario: 1. Anteproyecto de Ley de Vías Pecuarias. 2. Orden 5/2013, de 22 de marzo, de la Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente, por la que se fijan los periodos hábiles y las normas generales relacionadas con la pesca deportiva y de entretenimiento en aguas continentales de la Comunitat Valenciana. 3. Decreto 36/2013, de 1 de marzo, del Consell, por el que se declaran como Zonas Especiales de Conservación (ZEC) determinados Lugares de Importancia Comunitaria (LIC) constituidos por cavidades subterráneas y se aprueba su Norma de Gestión. 4. Decreto 35/2013, de 22 de febrero, del Consell, por el que se regula el aprovechamiento sostenible de la anguila europea (*Anguilla anguilla*) en el ámbito de la Comunitat Valenciana. 5. Modificaciones introducidas por la Ley de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización: Ley 10/2012, de 21 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización de la Generalitat. 6. Orden 25/2012, de 19 de diciembre, de la Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente, para la valoración de las especies de fauna en la Comunitat Valenciana. 7. Orden 22/2012, de 13 de noviembre, de la Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente, por la que se publica el Catálogo de Árboles Monumentales y Singulares de la Comunitat Valenciana.

1. Anteproyecto de Ley de Vías Pecuarias

El pasado febrero de 2013 el Consell de la Generalitat Valenciana aprobó el anteproyecto de Ley de Vías Pecuarias con el fin de adecuar, como anuncia la norma, dicha regulación a las exigencias sociales actuales de la Comunidad Valenciana, pues es una realidad que, si bien asistimos a la disminución de los usos ganaderos, también es cierto que han surgido nuevos usos lúdicos de estas vías que deben ser compatibilizados con la garantía ambiental de las vías pecuarias, en el presente y en el futuro, sobre la base del principio de desarrollo sostenible que recoge el propio artículo 1 de la norma. En la actualidad y hasta mayo de 2013 el anteproyecto se encuentra en fase de audiencia pública. Con todo y a la vista del articulado que puede consultarse en la web de la Conselleria (<http://www.cma.gva.es>), pueden realizarse algunas observaciones.

Entre los aspectos más relevantes destacan la clasificación de las diversas vías pecuarias (art. 5) y la creación de la Red de Vías Pecuarias de la Comunidad Valenciana (art. 6), cuyo principal objetivo es la restauración ambiental de las vías y la adecuación de su uso público. También se crea un fondo documental en el que se pretende recoger la información relativa a las vías pecuarias valencianas y que será la base para la aprobación de un futuro Catálogo de Vías Pecuarias.

Entre las potestades administrativas atribuidas a la Administración autonómica, destaca la preservación de las vías por su valor ambiental. Así, estas deberán estar incluidas en los planes generales.

De gran interés es la regulación de la modificación de los trazados (art. 19), pues se tasan los supuestos, que son: “[...] razones de interés público” y, excepcionalmente y de forma motivada, “por interés particular [...]”, que en todo caso exigen “información

pública por dos meses” y que, en el supuesto de que sea por interés particular, se condiciona a la “mejora de carácter sustancial en el nuevo trazado”.

2. Orden 5 /2013, de 22 de marzo, de la Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente, por la que se fijan los periodos hábiles y las normas generales relacionadas con la pesca deportiva y de entretenimiento en aguas continentales de la Comunitat Valenciana

De manera similar a como se ha expuesto en el proyecto de Ley de Vías Pecuarias, asistimos con esta norma sobre períodos hábiles y normas de pesca a una regulación necesaria de la materia, impulsada por dos factores: por una parte, el carácter ambiental de los recursos hídricos y de la fauna, y, por otra, el carácter lúdico de estas prácticas. El marco jurídico de la Comunidad Valenciana es insuficiente respecto a este aspecto, siendo necesaria, pues, una regulación por ley; así, se toma como referencia, a falta de normativa singular, la Ley 42/2007, de 13 de diciembre, del Patrimonio Natural y de la Biodiversidad. El ámbito de aplicación de la norma se limita a la “pesca deportiva y de entretenimiento en las aguas continentales de la Comunitat Valenciana”. Seguidamente la norma especifica la talla de los ejemplares que pueden ser pescados, para evitar así la extinción de las especies. Se definen las modalidades de pesca y a continuación se establecen limitaciones y prohibiciones de carácter general en la pesca. Además, no solo se fijan las condiciones de pesca, sino que, con el fin de preservar las especies, también se establecen los “vedados de pesca” y “acotados”, así como las condiciones de las “repoplaciones”.

3. Decreto 36/2013, de 1 de marzo, del Consell, por el que se declaran como Zonas Especiales de Conservación (ZEC) determinados Lugares de Importancia Comunitaria (LIC) constituidos por cavidades subterráneas y se aprueba su Norma de Gestión

La aprobación de esta norma debe relacionarse con la declaración en 2001 de diversas cavidades subterráneas como lugares de importancia comunitaria (LIC) y su incorporación a la red Natura 2000. Dichas LIC deben ser, por mandato comunitario y exigencia de la legislación estatal y autonómica, declaradas zonas especiales de conservación (ZEC) y aprobarse las medidas de conservación que sean necesarias para

responder a las exigencias ecológicas de los hábitats y las especies, que es el objeto del Decreto.

4. Decreto 35/2013, de 22 de febrero, del Consell, por el que se regula el aprovechamiento sostenible de la anguila europea (*Anguilla anguilla*) en el ámbito de la Comunitat Valenciana

La norma comentada trata de conjugar, por una parte, la práctica tradicional de la pesca de la “anguila europea” y, por otra, garantizar la supervivencia sostenible de esta especie, todo ello por orden de la Unión Europea, que aprobó en 2007 un reglamento para impulsar la preservación de esta especie.

El eje de la norma es el principio de que quien se aproveche de la anguila debe también contribuir a su conservación. Para ello, el Decreto establece diversas modalidades de pesca, así como una clasificación de la anguila por tamaños, fijándose de manera detallada las normas para cada tipo de pesca.

5. Modificaciones introducidas por la Ley de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización: Ley 10/2012, de 21 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera, y de Organización de la Generalitat

Esta ley afecta de diversas maneras a normas ambientales y, con ello, a la protección del medio ambiente en la Comunidad Valenciana.

Así en el capítulo I, que afecta a la Ley de Tasas de la Generalitat (Decreto Legislativo 1/2005, de 25 de febrero, del Consell), se modifica el título IX de la Ley 1/2005, sobre tasas en materia de medio ambiente, y se crean tres nuevas tasas en el ámbito de la actividad administrativa de intervención y control ambiental, con el objetivo de que el coste de los servicios prestados por la Generalitat en este ámbito no recaiga sobre el conjunto de la sociedad, sino sobre quienes, por incidir sobre el medio ambiente, se ven directamente sometidos a la actividad de intervención y control administrativo en este ámbito: la primera de ellas es la tasa por servicios administrativos de intervención ambiental, que retribuye los costes de tramitación de las autorizaciones ambientales integradas; seguidamente se crea la tasa por autorización y control de vertidos a aguas

marítimas litorales, relativa a la actividad administrativa de autorización de todos los vertidos contaminantes que se realicen desde tierra a cualquier bien del dominio público marítimo-terrestre, incluido el dominio público portuario, o la zona de servidumbre de protección, salvo que dicha autorización forme parte de una autorización ambiental integrada, así como a las actuaciones de control de dichos vertidos —los ingresos de dicha tasa se destinarán a la financiación de los gastos en materia de control de vertidos a aguas marítimas litorales y de las actuaciones de saneamiento y mejora de la calidad de las aguas del mar—; y, por último, está la tasa por otros servicios administrativos ambientales, que sustituye a la actual tasa por solicitud de concesión de etiqueta ecológica. Por otro lado, se modifican diversos aspectos de la tasa por licencias de caza, pesca, vías pecuarias y actividades complementarias, incluyendo un nuevo supuesto del hecho imponible de la tasa, se reordena el cuadro de tarifas aplicable a las licencias de caza y de pesca continental y a los permisos para cotos fluviales de pesca deportiva, con el objeto de adaptarlo a la actual realidad prestacional y coste efectivo de los servicios, y se modifica el régimen de exenciones y bonificaciones de la tasa, suprimiéndose las relacionadas con circunstancias personales y familiares de los perceptores de los servicios, y estableciéndose una nueva bonificación para los pescadores federados o miembros de asociaciones de pescadores gestores de cotos de pesca, con el fin de fomentar el asociacionismo deportivo en este ámbito.

El capítulo VII añade un apartado 2 al artículo 6 de la Ley 2/1989, de 3 de marzo, de la Generalitat, de Impacto Ambiental de la Comunitat Valenciana, para adecuarlo a lo dispuesto en el Real Decreto Legislativo 1/2008, de 11 de enero, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Evaluación de Impacto Ambiental de proyectos. El capítulo VIII modifica la Ley 11/1994, de 27 de diciembre, de la Generalitat Valenciana, de Espacios Naturales Protegidos de la Comunitat Valenciana, limitando la existencia de un órgano colegiado consultivo a aquellos espacios naturales protegidos que cuenten con un plan de ordenación de recursos naturales.

El capítulo IX modifica la Ley 4/1998, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano, en varios de sus aspectos, como la determinación de bienes de interés cultural con entornos de protección, la agilización en la concesión de licencias en ámbitos patrimonialmente protegidos y la restricción del concepto “núcleos históricos protegidos”.

En lo relativo a los impuestos medioambientales de la Comunidad Valenciana, en el

capítulo XXIII se crea un nuevo impuesto sobre actividades que inciden en el medio ambiente, así como un impuesto sobre eliminación de residuos en vertederos, como medidas adicionales de protección del medio ambiente. El primero de ellos (art. 154) es un impuesto de carácter retributivo, no contributivo, establecido en función de los daños efectivos o riesgos potenciales para el medio ambiente derivados de determinadas actividades, razón por la cual, por una parte, queda sujeto a gravamen un amplio espectro de actividades con incidencia medioambiental, y, por otra, no quedan sujetas o se encuentran exentas determinadas actividades consideradas más limpias o con menores daños y riesgos para el entorno. El segundo de los impuestos (art. 155) pretende fomentar el reciclado y la valorización de los residuos como destinos productivos alternativos a la eliminación en vertederos.

También se modifica la Ley 3/1993, de 9 de diciembre, Forestal de la Comunitat Valenciana, en cuanto a la definición y las exclusiones de “montes y terrenos forestales”.

6. Orden 25/2012, de 19 de diciembre, de la Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente, para la valoración de las especies de fauna en la Comunitat Valenciana

Esta norma tiene por finalidad establecer la valoración de las especies de fauna silvestre en el ámbito territorial de la Comunidad Valenciana a efectos de indemnización por la comisión de infracciones.

7. Orden 22/2012, de 13 de noviembre, de la Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente, por la que se publica el Catálogo de Árboles Monumentales y Singulares de la Comunitat Valenciana

La existencia de determinados ejemplares arbóreos que por sus características botánicas de monumentalidad o circunstancias extraordinarias son merecedores de una protección singular motiva, al amparo del artículo 8 de la Ley 4/2006, de 19 de mayo, de Patrimonio Arbóreo Monumental de la Comunitat Valenciana, la regulación del presente Catálogo, cuyo fin es identificar, sistematizar y recopilar la información de estos ejemplares para dotarlos de una protección específica.

Sumari: 1. Avantprojecte de llei de vies pecuàries. 2. Ordre 5/2013, de 22 de març, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual s'estableixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca esportiva i d'entreteniment en aigües continentals de la Comunitat Valenciana. 3. Decret 36/2013, d'1 de març, del Consell, pel qual es declaren com a zones especials de conservació (ZEC) determinats llocs d'importància comunitària (LIC) constituïts per cavitats subterrànies i se n'aprova la Norma de gestió. 4. Decret 35/2013, de 22 de febrer, del Consell, pel qual es regula l'aprofitament sostenible de la anguila europea (*Anguilla anguilla*) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. 5. Llei 10/2012, de 21 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i finançera, i d'organització de la Generalitat. 6. Ordre 25/2012, de 19 de desembre, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per a la valoració de les espècies de fauna a la Comunitat Valenciana. 7. Ordre 22/2012, de 13 de novembre, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi ambient, per la qual es publica el Catàleg d'arbres monumentals i singulars de la Comunitat Valenciana.

1. Avantprojecte de llei de vies pecuàries

Al febrer de 2013 el Consell de la Generalitat Valenciana va aprovar l'Avantprojecte de llei de vies pecuàries amb la finalitat d'adequar, com estableix la norma, aquesta regulació a les exigències socials actuals de la Comunitat Valenciana, ja que és una realitat que si bé assistim a la disminució dels usos ramaders, també és cert que han sorgit nous usos lúdics d'aquestes vies que han de ser compatibilitzats amb la garantia ambiental de les vies pecuàries, en el present i en el futur, sobre la base del principi de desenvolupament sostenible que recull el mateix article 1 de la norma. Actualment i fins al maig de 2013 l'avantprojecte es troba en fase d'audiència pública. Amb tot i això, i a la vista de l'articulat que pot consultar-se en la web de la Conselleria (<http://www.cma.gva.es>), podem fer algunes observacions.

Entre els aspectes més rellevants destaca la classificació de les diverses vies pecuàries (art.5), i la creació de la Xarxa de Vies Pecuàries de la Comunitat Valenciana (art.6), en la qual es planteja com a principal objectiu la restauració ambiental, així com l'adequació del seu ús públic. També es crea el Fons Documental, que pretén recollir la informació relativa a les vies pecuàries valencianes i que ha de ser la base per aprovar el futur Catàleg de vies pecuàries.

Entre les potestats administratives atribuïdes a l'Administració autonòmica, cal destacar la preservació d'aquestes potestats pel seu valor ambiental. Així, aquestes potestats s'haurien d'incloure en els plans generals.

Molt interessant és la regulació de la modificació dels traçats (art.19), ja que es taxen els supòsits, que són: raons d'interès públic i, excepcionalment i de forma motivada, per "interès particular", que en tot cas exigeixen "informació pública per dos mesos" i que

en el cas que sigui per interès particular es condiciona a la “millora de caràcter substancial en el nou traçat”.

2. Ordre 5 /2013, de 22 de març, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual s'estableixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca esportiva i d'entreteniment en aigües continentals de la Comunitat Valenciana

De manera similar a com s'ha exposat en el Projecte de llei de vies pecuàries, assistim amb aquesta norma sobre períodes hàbils i normes de pesca a la regulació necessària de la matèria, impulsada per dos factors: d'una banda, el caràcter ambiental dels recursos hídrics i de la fauna, i, de l'altra, el caràcter lúdic d'aquestes pràctiques. El marc jurídic de la Comunitat Valenciana és insuficient pel que fa a aquest aspecte. Per tant, cal la regulació per llei, i, així, es pren com referència, a falta de normativa singular, la Llei 42/2007, de 13 de desembre de patrimoni natural i de la biodiversitat. L'àmbit d'aplicació de la norma es limita a “pesca esportiva i d'entreteniment en les aigües continentals de la Comunitat Valenciana”. Seguidament la norma detalla la mida dels exemplars que es poden pescar, per evitar que s'extingeixin les espècies. Es defineixen les modalitats de pesca i a continuació s'estableixen limitacions i prohibicions de caràcter general pel que fa a la pesca. A més, no solament s'estableixen les condicions de pesca, sinó que, amb la finalitat de preservar les espècies, també s'estableixen les “reserves de pesca” i “vedats”, així com les condicions de la “repoplació”.

3. Decret 36/2013, d'1 de març, del Consell, pel qual es declaren com a zones especials de conservació (ZEC) determinats llocs d'importància comunitària (LIC) constituïts per cavitats subterrànies i se n'aprova la Norma de gestió

L'aprovació d'aquesta norma ha de relacionar-se amb la declaració prèvia el 2001 de diverses cavitats subterrànies com a llocs d'importància comunitària (LIC) que es van incorporar a la Xarxa Natura 2000. Aquestes LIC, per mandat comunitari i exigència de la legislació estatal i autonòmica, han de ser declarades zones especials de conservació (ZEC) i cal aprovar les mesures de conservació que calguin per respondre a les exigències ecològiques dels hàbitats i les espècies, que és l'objecte del Decret.

4. Decret 35/2013, de 22 de febrer, del Consell, pel qual es regula l'aprofitament sostenible de l'anguila europea (*Anguilla anguilla*) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana

La norma que hem comentat pretén conjugar, d'una banda, la pràctica tradicional de la pesca de l'anguila europea i, de l'altra, garantir la supervivència sostenible d'aquesta espècie, tot això per ordre de la Unió Europea, que va aprovar el 2007 el Reglament per impulsar la preservació d'aquesta espècie.

L'eix de la norma és el principi de “qui s'aprofita de l'anguila també ha de contribuir a la seva conservació”. Per això, el decret estableix diverses modalitats de pesca, així com la classificació de l'anguila per mides, i estableix de manera detallada les normes per a cada tipus de pesca.

5. Llei 10/2012, de 21 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització de la Generalitat

Aquesta llei afecta de diverses maneres normes ambientals i amb això la protecció del medi ambient a la Comunitat Valenciana.

Així, en el capítol I que afecta la llei de taxes de la Generalitat (Decret legislatiu 1/2005, de 25 de febrer, del Consell) es modifica el títol IX de la Llei 1/2005, sobre taxes pel que fa al medi ambient i es creen tres taxes noves en l'àmbit de l'activitat administrativa d'intervenció i control ambiental, amb l'objectiu que el cost dels serveis prestats per la Generalitat en aquest àmbit recaigui no sobre el conjunt de la societat, sinó sobre els qui, per haver incidit sobre el medi ambient, es veuen directament sotmesos a l'activitat d'intervenció i control administratiu en aquest àmbit: la primera de les quals és la taxa per serveis administratius d'intervenció ambiental, que retribueix els costos de la tramitació de les autoritzacions ambientals integrades; seguidament es crea la taxa per autorització i control d'abocaments a aigües marítimes litorals, relativa a l'activitat administrativa d'autorització de tots els abocaments contaminants que es realitzin des de terra a qualsevol bé del domini públic marítim terrestre, inclòs el domini públic portuari, o la zona de servitud de protecció, tret que aquesta autorització formi part d'una autorització ambiental integrada, així com a les actuacions de control d'aquests abocaments, els ingressos d'aquesta taxa es destinaran a finançar les despeses de control d'abocaments a aigües marítimes litorals i les actuacions de sanejament i millora de la

qualitat de les aigües del mar i, finalment, la taxa per altres serveis administratius ambientals, que substitueix l'actual taxa per sol·licitud de concessió d'etiqueta ecològica; es modifiquen diversos aspectes de la taxa per llicències de caça, pesca, vies pecuàries i activitats complementàries, incloent un nou supòsit del fet imposable de la taxa, es reordena el quadre de tarifes aplicable a les llicències de caça i de pesca continental i als permisos per a vedats fluvials de pesca esportiva, amb l'objecte d'adaptar-lo a l'actual realitat prestacional i cost efectiu dels serveis, i es modifica el règim d'exempcions i bonificacions de la taxa, se suprimeixen les relacionades amb circumstàncies personals i familiars dels perceptors dels serveis, i s'estableix una nova bonificació per als pescadors federats o membres d'associacions de pescadors gestors de vedats de pesca, amb la finalitat de fomentar l'associacionisme esportiu en aquest àmbit.

El capítol VIIafegeix l'apartat 2 a l'article 6 de la Llei 2/1989, de 3 de març, de la Generalitat, d'impacte ambiental de la Comunitat Valenciana, per adequar-lo al que disposa el Reial decret legislatiu 1/2008, de 11 de gener, pel qual s'aprova el Text refós de la llei d'avaluació d'impacte ambiental de projectes. El capítol VIII modifica la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana, i limita l'existència d'un òrgan col·legiat consultiu als espais naturals protegits que disposin del Pla d'Ordenació de Recursos Naturals.

El capítol IX modifica la Llei 4/1998, de 11 de juny, del patrimoni cultural valencià, en diversos aspectes, com la determinació de béns d'interès cultural amb entorns de protecció, l'agilització en la concessió de llicències en àmbits patrimonialment protegits i la restricció del concepte "nuclis històrics protegits".

Quant als impostos mediambientals de la Comunitat Valenciana, en el capítol XXIII es crea un nou impost sobre activitats que incideixen en el medi ambient, i un impost sobre eliminació de residus en abocadors, com a mesures addicionals de protecció del medi ambient. El primer (art.154) és un impost de caràcter retributiu, no contributiu, establert en funció dels danys efectius o riscos potencials per al medi ambient derivats de determinades activitats, raó per la qual, d'una banda, queda subjecte a gravamen un ampli espectre d'activitats amb incidència mediambiental, i, de l'altra, no queden subjectes o es trobin exemptes determinades activitats considerades més netes, o amb menors danys i riscos per a l'entorn. El segon impost (art.155) pretén fomentar el reciclatge i la valorització dels residus, com a destinacions productives alternatives a l'eliminació en els abocadors.

També es modifica la Llei 3/1993, de 9 de desembre, forestal de la Comunitat Valenciana, quant a la definició i exclusions de “forests i terrenys forestals”.

6. Ordre 25/2012, de 19 de desembre, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per a la valoració de les espècies de fauna a la Comunitat Valenciana

Aquesta norma té com a finalitat establir la valoració de les espècies de fauna silvestre en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana a l'efecte d'indemnització per comissió d'infraccions.

7. Ordre 22/2012, de 13 de novembre, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual es publica el Catàleg d'arbres monumentals i singulars de la Comunitat Valenciana

L'existència de determinats exemplars arboris que per les seves característiques botàniques de monumentalitat o circumstàncies extraordinàries són mereixedores d'una protecció singular, motiva, a l'empara de l'article 8 de la Llei 4/2006, de 19 de maig, de patrimoni arbori monumental de la Comunitat Valenciana, la regulació del present Catàleg, l'objectiu del qual és identificar, sistematitzar i recopilar la informació d'aquests exemplars per dotar-los de protecció específica.